

KRYMINALISTYCZNA KLASYFIKACJA PRZESTĘPCZEGO POZYSKIWANIA DÓBR KULTURY

Streszczenie. Artykuł przedstawia kryminalistyczną klasyfikację czynów nielegalnego pozyskiwania dóbr kultury. Utworzony swego rodzaju system elementów pozwoli zidentyfikować: specyfikę kryminalistycznego charakteru poszczególnych rodzajów omawianych przestępstw karnych; ogólne i sytuacyjne okoliczności, które podlegają udowodnieniu; charakterystyczne dla pewnych rodzajów sytuacji śledcze; zalecenia dotyczące przeprowadzania badań śledczych, uwzględniających specyfikę tych sytuacji i zadań charakterystycznych dla nich; kierunki, środki, metody, technologie wykonania odpowiednich zadań w odpowiedzi na adekwatność praktycznych potrzeb.

Słowa kluczowe: klasyfikacja kryminalistyczna, dobra kultury, pozyskiwanie dóbr kultury, dziedzictwo historyczne, dziedzictwo archeologiczne, dziedzictwo narodowe, obraz śladowy, przedmiot przestępstwa, metody przestępce.

CRIMINALISTICS CLASSIFICATION OF CRIMINAL ENCROACHMENTS ON CULTURAL VALUES

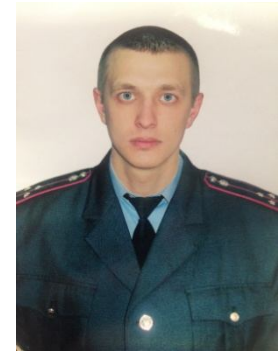
Abstract. In article the criminalistics classification of illegal encroachments on cultural values is developed. The created system of elements will give the chance to define: specificity criminalistics of the characteristic of separate kinds of criminal offences; the general and situationally caused circumstances which are subject to an establishment; characteristic for certain kinds investigatory situations; recommendations, concerning investigation realisation, taking into account specificity of such situations and characteristic problems for them; directions, means, methods, technologies of performance of corresponding problems in consecutive adequacy to practical needs.

Key words: criminalistics classification, cultural values, an encroachment on cultural values, historical values, the archaeological inheritance, national values, a picture of traces, an offence subject, a way of an offence.

КРИМІНАЛІСТИЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ЗЛОЧИННИХ ПОСЯГАНЬ НА КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ

Анотація. У статті розроблено криміналістичну класифікацію протиправних посягань на культурні цінності. Створена тим самим своєрідна система елементів дасть можливість визначити: специфіку криміналістичної характеристики окремих видів розглянутих кримінальних правопорушень; загальні і ситуаційно обумовлені обставини, що підлягають доказуванню; характерні для певних видів слідчі ситуації; рекомендації, щодо здійснення розслідування, з урахуванням специфіки таких ситуацій та характерних для них завдань; напрями, засоби, методи, технології виконання відповідних завдань у послідовній адекватності практичним потребам.

Ключові слова: криміналістична класифікація, культурні цінності, посягання на культурні цінності, історичні цінності, археологічна спадщина, національні цінності, слідова картина, предмет правопорушення, спосіб правопорушення.

S. Kirizleew
doktorant katedry
ekspertyz
kryminalistycznych
naukowo-badawczego
instytutu
kształcenia fachowców
oddziałów
kryminalistycznych
Narodowej Akademii
Spraw Wewnętrznych
(m. Kijów, Ukraina)

Постановка проблеми. Підвищення ефективності методики розслідування кримінальних правопорушень певною мірою залежить від їх правильної криміналістичної класифікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні питання криміналістичної класифікації злочинів у своїх роботах досліджували такі українські та російські вчені, як В. П. Бахін, О. М. Васільєв, В. К. Гавло, В. Г. Лукашевич, В. О. Образцов, В. Б. Щур, В. Ю. Шепітько, М. П. Яблоков та ін.

Мета статті – розроблення криміналістичної класифікації протиправних посягань на культурні цінності. У цій публікації ми не ставимо мету дослідити саме поняття класифікації, так як це питання детально досліджено в криміналістичній літературі [1].

Слід зазначити, що кримінально-правова класифікація з метою вдосконалення окремих методик розслідування повинна доповнюватися криміналістичною. Свою думку з цього приводу висловили О. М. Васільєв, М. П. Яблоков : «Класифікація злочинів у методиці їх розслідування повинна виходити не з кримінально-правових характеристик, а з криміналістичних, з різних підстав, що мають значення для розслідування злочинів» [2, с. 425]. Кримінально-правова класифікація за об'єктом злочину може бути лише попередньою програмою для вибору групи суміжних складів правопорушень. Визначення загального об'єкта посягань має на меті з'ясувати до якої групи правопорушень відноситься суспільно-небезпечне діяння, яке розглядається. Законодавчою основою для вирішення цих питань є Особлива частина КК України.

На необхідність криміналістичної класифікації правопорушень, у свій час вказували : О. Н. Колесніченко [3, с. 446-453], О. М. Васільєв [2, с. 425], І. Ф. Герасимов [4, с. 156-158], В. П. Крючков [5], В. Г. Танасевич, В. О. Образцов [6], В. К. Комаров [7], М. Г. Матвєєв [8] та ін.

У юридичній літературі, в якості підстав криміналістичної класифікації, пропонувалося : склад злочину, обстановка, слідова картина, способи вчинення та інші елементи криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.

Відзначимо, що на сьогодні, питання криміналістичної класифікації протиправних посягань на культурні цінності не були предметом дослідження в юридичній літературі, а тому є актуальними і потребують розроблення.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи кримінальні правопорушення пов'язані з культурними цінностями, як об'єкт криміналістичної класифікації, слід мати на увазі, що як і інша наукова класифікація, ця логічна операція передбачає не розподілення по групам реальних подій (предметів, явищ і процесів), а лише розділення обсягу поняття явищ вказаної категорії. Як неодноразово підкреслював у своїх роботах В. О. Образцов, значення правильно побудованих криміналістичних класифікацій важко переоцінити, оскільки вони є необхідною умовою ефективного пізнання вивчаємого об'єкта, слугуючи важливим засобом проникнення в його суттєві базисні основи і забезпечення продуктивного руху думки дослідника від вихідного цілого до утворюючих його частин, і від них знову до цілого, для виявлення закономірностей, знання яких необхідні для його наукового пояснення й опису [9].

Криміналістична класифікація правопорушень пов'язаних з культурними цінностями є не тільки засобом, однією необхідною умовою отримання знання про специфіку їх окремих підгруп і видів, що входять як елемент до даної підгрупи, але також є засобом систематизації отриманих знань.

Аналіз положень статей КК України свідчить, що правопорушення, які вчиняються у сфері обігу культурних цінностей передбачені диспозиціями статей різних розділів кодексу. Розділ VI «Злочини проти власності», Розділ VII «Злочини у сфері господарської діяльності», Розділ XII «Злочини проти громадського порядку та моральності» Розділ XX «Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку».

Вказана обставина зумовлює проведення класифікації правопорушень у сфері обігу культурних цінностей за криміналістично значущими ознаками, з метою розроблення ефективної методики розслідування таких кримінальних правопорушень.

Аналіз наукових публікацій дозволив нам в якості підстав криміналістичної класифікації кримінальних правопорушень у сфері обігу культурних цінностей визначити елементи криміналістичної характеристики та виділити такі групи :

– кримінальні правопорушення, що вчиняються шляхом привласнення знайденого або такого, що випадково опинилося в певної особи, чужого майна, яке має особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність (ст. 193 КК України). Таким кримінальним правопорушенням притаманні наступні спеціальні криміналістичні ознаки :

1) предметом такого правопорушення є : а) майно, яке є чужим для винного; б) майно, яке знайдено ним, чи випадково опинилося в нього; в) майно, яке має особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність чи являється скарбом. М. О. Міщенко, досліджуючи проблеми кримінально-правової охорони культурних цінностей в Україні наголошує, що законодавчо визначене поняття «скарб» не повною мірою відображає його сутність і потребує змін, оскільки : у чинному ЦК України основною визначальною рисою є його вартість; не враховано те, що скарби можуть мати не майнову цінність – становити інтерес для науки або мистецтва; позбавлена конкретики вказівка на належність скарбу до «інших цінностей» [10, с. 10].

2) спосіб вчинення правопорушення полягає у привласненні – тобто звернення такого предмета на свою користь, приховування факту його знайдення, тримання винним, з подальшим його використанням на свою користь;

3) слідова картина привласнення знайденого майна, яке має особливу історичну, наукову, художню чи культурну цінність відображає : сліди пальців рук, сліди інструментів, листування, документи про дозвіл на вивіз предметів, товарні чеки з антикварних магазинів, різного роду мікрооб'єкти;

4) особа правопорушника – осудна особа, яка досягла 16 річного віку.

– кримінальні правопорушення, що вчиняються шляхом порушення встановленого порядку переміщення історичних та культурних цінностей через митний кордон України (ст. 201 КК України). Вказаному виду кримінального правопорушення притаманні такі криміналістичні ознаки :

1) предметом протиправного посягання є історичні та культурні цінності. За дослідженням яке провів Я. В. Фурман, предметами контрабанди можуть бути : предмети нумізматики; рукописні та друковані книги, художні побутові прилади, музичні інструменти, годинники, твори декоративно-прикладного мистецтва (ікони, культовий посуд, побутові предмети); унікальні вироби з коштовних та інших металів (статуетки, посуд) [11, с. 6];

2) спосіб контрабанди культурних цінностей полягає у використанні тайників, інших засобів, що утруднюють виявлення предметів контрабанди під час митного контролю; переміщення предметів контрабанди в супроводжуваному та несупроводжуваному багажі; переміщення предметів контрабанди безпосередньо людиною (твариною), шляхом надання одним предметам вигляду інших; надання митному органу як підстави для переміщення через митний кордон України підроблених документів, документів, що одержані незаконним шляхом або таких, які містять неправдиві відомості, документів, котрі є підставою для переміщення інших предметів; шляхом фізичної (матеріальної) фальсифікації документів;

3) слідова картина контрабанди культурних цінностей, зазвичай, відображає : «сліди відображення» (сліди пальців рук, сліди інструментів та знарядь, сліди виробничих механізмів); «сліди-предмети» (листування, записи по розрахункам із співучасниками або клієнтами, різного роду мікрооб'єкти, дозвіл на вивіз предметів мистецтва, товарні чеки з антикварних магазинів;

4) особа правопорушника, в залежності від ролі в організованій групі, може бути : скупником, зберігачем предметів контрабанди, замовником, кур'єром, виконавцем;

контрабанду культурних цінностей здебільшого вчиняють правопорушники від 20 до 40 років.

– кримінальні правопорушення, що вчиняються шляхом порушення встановлених законом правил та порядку здійснення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини (ст.ст. 298, 2981 КК України). Дана група правопорушень об'єднана за наступними спільними криміналістичними ознаками :

1) предметом незаконного проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини є пам'ятки – об'єкти культурної спадщини, що відносяться до пам'яток історичної або культурної або ж до археологічної спадщини. Пам'ятками – об'єктами культурної спадщини є предмети, які характеризуються такими рисами. Вони є : а) матеріальними об'єктами (споруди, комплекси (ансамблі), визначні місця, які належать до археологічних, історичних, монументального мистецтва, архітектури та містобудування, садово-паркового мистецтва, ландшафтних видів культурної спадщини, будинки, укріплення, мости, залишки стародавніх поселень, місця битв, предмети одягу, ритуальні речі, зброя, статуї, письмові акти, кіно -, фото документи, тощо); б) становлять собою художню, історичну, етнографічну, наукову чи іншу культурну цінність; в) взяті державою під спеціальну охорону (свідченням чого є рішення компетентного органу (щодо нерухомих пам'яток – це рішення про занесення до державного реєстру національного культурного надбання), а також охоронні знаки встановлені на самих об'єктах чи поблизу них).

2) спосіб кримінального правопорушення – незаконне проведення пошукових робіт на об'єктах археологічної спадщини, шляхом проведення археологічних розвідок, розкопок інших земляних чи підводних робіт (ч. 2 ст. 298 КК України передбачає діяння – незаконне знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини чи їх частин). Знищення об'єкта культурної спадщини, на думку В. В. Базелюка, це незаконне діяння, яке призводить до ліквідації, припинення його існування, тобто незворотного приведення об'єкта культурної спадщини в повну непридатність для використання за цільовим призначенням [12, с. 12]. Руйнування об'єкта культурної спадщини це незаконні діяння, які призводять до значного пошкодження об'єкта чи його частини, внаслідок чого об'єкт суттєво втрачає свої властивості, цінність та естетичний вигляд, але може бути відновлений без значних затрат. Пошкодження об'єкта культурної спадщини це незаконні діяння, які призводять до незначної негативної зміни об'єкта чи його частини, внаслідок чого він не суттєво втрачає свої властивості і цінність і може бути відновлений без значних затрат.

3) слідова картина незаконного проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини (знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини) є сліди-відображення, сліди-підготовки до вчинення правопорушення, сліди-знарядь розкопок, інструменти, сліди-предмети (археологічні карти, листування, записи про розрахунки із співучасниками).

4) особа правопорушника – характеризується його поведінкою, зазвичай, такі правопорушення вчиняються організованою групою, до її складу відносять : замовників; виконавців; скупників; кур'єрів; вчених, які володіють відомостями про місцезнаходження об'єктів археологічної спадщини і надають цю інформацію правопорушникам. Правопорушення вчиняють особи, які досягли 16 років, суб'єктом правопорушення передбаченого ч. 5 ст. 298 КК України може бути службова особа, яка має певні повноваження щодо об'єктів культурної спадщини, а також службова особа, до кола службових повноважень якої хоча і не входить виконання певних функцій з управління об'єктами культурної спадщини але яка, завдяки своєму службовому положенню, має можливість вжити необхідних заходів для їх вчинення іншими особами.

– кримінальні правопорушення, що вчиняються шляхом розграбування національних цінностей на окупованих територіях (ст. 438 КК України). Вказаному виду кримінального правопорушення притаманні такі криміналістичні ознаки :

1) предметом злочинного посягання є будь-яка власність, що є загальнонаціональною, державною, або власністю окремих юридичних та фізичних осіб, і щодо яких, державою встановлено особливий охоронний режим, у тому числі, культурні цінності (пам'ятки архітектури, мистецтва, історії, тощо);

2) спосіб розграбування національних цінностей на окупованій території полягає у виявленні майна, яке може бути пам'яткою культури, окупаційною владою, накладання арешту на культурні цінності, огляд таких предметів, вилучення їх і обертання на користь окупантів, історичні або художні цінності, які не цікавлять ворога, знищуються;

3) слідова картина розграбування національних цінностей – відображає накази, директиви, протоколи огляду культурних цінностей, транспортні документи, опис предметів, доповіді посадових осіб окупаційній владі, пакувальні матеріали, транспортні засоби перевезення, фотозображення колекцій, акти прийому-передач культурних цінностей;

4) особа правопорушника, в залежності від ролі в організації розграбування культурних цінностей, може бути – військовослужбовець, службова особа, яка за своїми повноваженнями може віддавати накази, які стосуються розграбування культурних цінностей. Накази про ці порушення можуть видаватися не тільки військовим, а й політичним керівництвом окупаційної влади.

Висновки. Отже, розроблення класифікаційних систем дозволить : а) скласти цілісне уявлення про ієрархічну, вичерпну структуру системи елементів виділену при розділенні обсягу поняття кримінальних правопорушень, пов'язаних з культурними цінностями; б) розглянути їх в якості об'єктів спеціальних криміналістичних досліджень; в) виявляти серед них недостатньо вивчені об'єкти, які потребують першочергової уваги дослідника; г) визначати закономірні місця кожного елемента розділення, його зв'язки і співвідношення.

Створена тим самим своєрідна система елементів дасть можливість визначити : а) специфіку криміналістичної характеристики окремих видів розглянутих кримінальних правопорушень; б) загальні і ситуаційно обумовлені обставини, що підлягають доказуванню; в) характерні для певних видів слідчі ситуації; г) рекомендації, щодо здійснення розслідування, з урахуванням специфіки таких ситуацій та характерних для них завдань; г) напрями, засоби, методи, технології виконання відповідних завдань у послідовній адекватності практичним потребам.

Практичне значення розглянутих класифікацій слугує вказівником необхідності попереднього розпізнавання, а потім і доказування, до якої категорії досліджуваних нами правопорушень віднести розслідуване діяння, а також виконання інших завдань в процесі доказування у кримінальному провадженні.

Література:

1. Образцов В. А. Криминалистическая классификация преступлений : [монограф.] / Образцов В. А. – Красноярск : изд-во Краснояр. ун-та, 1988. – 176 с.
2. Криминалистика : [учебн.] / под ред. А. Н. Васильева, Н. П. Яблокова. – М. : изд-во МГУ, 1971. – 563 с.
3. Колесниченко А. Н. Научные и правовые основы расследования отдельных видов преступлений : дис. ... доктора юрид. наук / Колесниченко Алексей Никифорович ; Харьковский юридический институт. – Харьков, 1967. – 530 с.
4. Герасимов И. Ф. Некоторые проблемы раскрытия преступлений / Герасимов И. Ф. ; науч. ред. Л. Я. Драпкин ; Свердловский юридический институт. – Свердловск : Средне-Уральское книжное изд-во, 1975. – 184 с.

5. Крючков В. П. Криминалистическая классификация изнасилований / В. П. Крючков // Криминалистические характеристики в методике преступлений : межвуз. сб. науч. трудов. – Свердловск : СЮИ, 1968. – Вып. 69. – С. 74-79.
6. Танасевич В. Г. Методика расследования и криминалистическая классификация преступлений / В. Г. Танасевич, В. А. Образцов // Криминалистические характеристики в методике преступлений : межвуз. сб. науч. трудов. – Свердловск, 1968. – Вып. 69. – С. 19-26.
7. Комаров В. К. Вопросы криминалистической классификации преступлений несовершеннолетних / В. К. Комаров // Криминалистические характеристики в методике преступлений : межвуз. сб. науч. трудов. – Свердловск, 1968. – Вып. 69. – С. 30-39.
8. Матвеев М. Г. Криминалистическая классификация преступлений связанных с умышленным причинением телесных повреждений / М. Г. Матвеев // Криминалистические характеристики в методике преступлений : межвуз. сб. науч. трудов. – Свердловск, 1968. – Вып. 69. – С. 80-84.
9. Образцов В. А. Классификация преступлений на криминалистической основе – важнейшее условие совершенствования теории и практики расследования преступлений (современное состояние и пути решения проблемы) / В. А. Образцов // Оптимизация расследования преступлений. – Иркутск, 1982. – С. 20-25.
10. Міщенко М. О. Кримінально-правова охорона культурних цінностей в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / М. О. Міщенко ; НАВС. – К., 2014. – 21 с.
11. Фурман Я. В. Основи методики розслідування контрабанди культурних цінностей : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / Я. В. Фурман ; Київський нац. ун-т внутр. справ. – К., 2009. – 21 с.
12. Базелюк В. В. Кримінальна відповідальність за незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 / В. В. Базелюк ; Нац. універ. «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого». – Х., 2012. – 22 с.

CRIMINALISTICS CLASSIFICATION OF CRIMINAL ENCROACHMENTS ON CULTURAL VALUES

S. Kirizleev

Statement of the problem. Improving the efficiency of investigation of criminal offences to a certain extent depends on the correct crime classification.

Analysis of recent researches and publications. General issues of forensic classification of crimes in his works researched by such Ukrainian and Russian scientists as V. P. Bakhin, M. A. Vasiliev, V. K. Gavlo, V. G. Lukashevich, V. A. Obratsov, V. Would. Rat V. Y. Shepitko, N. P. Yablokov and others.

The purpose of the article – development of criminalistic classification of unlawful attacks on cultural values. In this publication we aim to explore the concept of classification, as this matter is studied in detail in the forensic literature [1].

It should be noted that the criminal-legal classification for the purpose of improvement of certain methods of investigation should be complemented by a forensic. My opinion on the matter expressed O. M. Vasiliev, M. P. Yablokov: "Classification of crimes in the methods of their investigation have come not from a criminal-legal characteristics and the crime for various reasons of importance to the investigation of crime" [2, с. 425]. Criminal law classification according to the object of the crime can be only a preliminary program to select a group of

adjacent elements of offences. Definition of common object of attacks with the aim to understand to which group of offences relates socially dangerous act that is being considered. Legislative framework for addressing these issues is a Special part of the criminal code of Ukraine.

The need for forensic classification of offences, at the time indicated : O. N. Kolesnichenko [3, p. 446-453], O. Vasiliev [2, c. 425]. F. Gerasimov [4, p. 156-158], V. P. Kryuchkov [5], V. G. Tanasevich, VA Samples [6], VK Mosquitoes [7], M. G. Matveev [8], etc.

In the legal literature to justify the crime classification was proposed : crime, environment, trace pattern, modus operandi and other elements of criminalistic characteristics of criminal offences.

Note that today, problems of forensic classification of illegal encroachments on cultural values have not been the subject of study in the legal literature, and therefore are relevant and require.

Presentation of the basic material. Considering criminal offences related to cultural property as the object of criminalistic classification, it should be borne in mind that, like other scientific classification, this logical operation provides for the grouping of real events (objects, phenomena and processes), and only the division of volume of concept of phenomena of this category. As repeatedly emphasized in his works, V. A. Samples, the value of properly constructed forensic classifications, it is difficult to overestimate, because they are a necessary condition for effective cognition of the studied object, is an important means of penetrating to its essential basis and ensure productive movement of thought of the researcher from the original whole to its constituent parts and from these again to the whole number of regularities, the knowledge of which is necessary for scientific explanation and description [9].

Forensic classification of offences related to cultural property are not only a means, one necessary condition for obtaining knowledge about the specifics of their individual sub-groups and species included as an element of this subgroup, but also as a tool of systematization of acquired knowledge.

Analysis of articles of the criminal code of Ukraine shows that offences in the area of trafficking in cultural property under the dispositions of articles of the different sections of the code. Title VI "Crimes against property", Section VII "Crimes in the sphere of economic activity", Section XII, entitled "Crimes against public order and morality" Section XX "Crimes against peace, security of mankind and international legal order".

This circumstance makes it appropriate classification of offences of trafficking in cultural property by forensically significant features, with the goal of developing effective techniques of investigation of such criminal offences.

The analysis of scientific publications has allowed us as grounds criminalistic classification of criminal offences in the field of trafficking in cultural property to identify the elements of criminalistic characteristics and to allocate following groups :

– criminal offences committed by assigning found or such that happened to be in a particular person, another's property that has special historical, scientific, artistic or cultural value (article 193 of the criminal code of Ukraine). These criminal offences forensic has the following special features :

1) the subject of such offences are : a) the property that is a stranger to the perpetrator; b) the property which he has discovered, or happened to be in it; C) property that has special historical, scientific, artistic or cultural value or is the treasure. M. A. Mishchenko, exploring issues of criminal-legal protection of cultural property in Ukraine, notes that a statutorily defined notion of "treasure" does not fully reflect its essence and requires change because : the current civil code of Ukraine the main distinguishing feature is its cost; without taking into consideration that the treasures can't have property value to be of interest to science or art; devoid of specifics indicating the ownership of the treasure to "other values" [10, c. 10].

2) method of the offence is to assign the treatment of such item in its favor, concealment of the fact of its location, content, guilty, and further use in their favor;

3) trace pattern misappropriation of found property that has special historical, scientific, artistic or cultural value reflects : fingerprints, traces of tools, correspondence, documents on the permission to export items, receipts from antique shops, various micro-objects;

4) the offender is responsible person who has attained 16 years of age.

– criminal offences committed through violation of the established order of moving of historical and cultural values through the customs border of Ukraine (article 201 of the criminal code of Ukraine). The specified type of criminal offence has the following forensic signs :

1) the subject of the incidents are historical and cultural values. According to a study conducted by Y. V. Furman, contraband can be : numismatic objects; manuscripts and printed books, art appliances, musical instruments, clocks, works of decorative-applied art (icons, cult utensils, household items); articles made from precious and other metals (figurines, dishes) [11, p. 6];

2) the method of smuggling of cultural values is the use of caches, other means impeding the detection of contraband during customs control; the movement of contraband in the accompanied and unaccompanied baggage; the movement of contraband directly by the person (animal) by providing one of the subjects of the other; - provision to the customs authority as grounds for movement across the customs border of Ukraine of counterfeit documents, documents obtained illegally, or those that contain false information, documents that are the basis for moving other objects; by physical (material) falsification of documents;

3) trace the pattern of smuggling of cultural values, as a rule, reflects : "display traces" (traces of fingers, traces of tools and implements, traces of the production mechanisms); "traces-objects" (correspondence, records on settlements with partners or customers, various micro-objects, permission for the export of works of art, receipts from antique shops;

4) the identity of the offender, depending on the role in an organised group may be : the buyer, the custodian of contraband, the customer, by courier, by; smuggling of cultural property offenders mainly commit 20 to 40 years.

– criminal offences committed by breach of the statutory rules and procedures for carrying out search works at the site of the archaeological heritage (articles 298, 2981 criminal code of Ukraine). This group of offences combined with the following General forensic signs :

1) the subject of illegal carrying out search works on the project of archaeological heritage, the destruction of the destruction or damage of cultural heritage objects are the monuments objects of cultural heritage related to historical or cultural monuments or archaeological heritage. The monuments objects of cultural heritage are the objects, which are characterized by the following features. They are : a) material objects (buildings, complexes (ensembles), sights that are of archaeological, historical, monumental art, architecture and urban planning, landscape art, landscape cultural heritage, buildings, fortifications, bridges, remnants of ancient settlements, places, battles, clothing, ritual items, weapons, statues, written acts, movies, photos documents); b) represent artistic, historic, ethnographic, scientific or other cultural value; C) taken under state special protection (as was evidenced by the decision of the competent authority (in respect of immovable monuments is the decision to be entered in the state register of national cultural heritage), as well as security signs installed at the sites themselves or close to them).

2) fashion criminal offenses – unlawful carrying out of prospecting works on objects of archaeological heritage, the archaeological investigations, excavation, other earth or underwater works (part 2 of article 298 of the criminal code of Ukraine provides for the act – illegal destruction, destruction or damage of cultural heritage objects or parts thereof). The destruction of cultural heritage, according to V. V. Bazelyuk, it is an illegal act that leads to liquidation, termination of existence, that is, the irreversible conversion of a cultural heritage site in complete unfitness for use for the intended purpose [12, c. 12]. The destruction of cultural heritage is the illegal acts which lead to significant damage to the facility or part thereof, in which substantially loses its properties, value and aesthetic appearance, but it can be restored without significant

cost. Damage of object of cultural heritage is the illegal acts which result in minor adverse changes to the object or part, whereby it substantially loses its properties and value and can be restored without significant cost.

3) trace pattern of illegal conduct search works on the object of archaeological heritage (destruction, destruction or damage of cultural heritage sites) are the traces-display, signs of preparation to commit the offence, traces of excavation tools, tools, traces-objects (archaeological maps, correspondence, records of payments to partners).

4) the offender by his behavior, as a rule these offences are committed by an organized group in its structure include : customers; artists; dealers; couriers; scientists who have information about the location of objects of archaeological heritage and provide this information to offenders. Offences committed by persons under 16 years of age, the perpetrator of the offence provided for by part 5 of article 298 of the criminal code of Ukraine may be the official who has certain powers in respect of objects of cultural heritage, as well as official, in the circle of office powers which though not part of the performance of certain functions on management of objects of cultural heritage but which, by virtue of their official position, has the ability to take the necessary measures for their Commission by others.

– criminal offences committed by the looting of national values in the occupied territories (article 438 of the criminal code of Ukraine). The specified type of criminal offence has the following forensic signs :

1) the subject of a criminal assault is any property that is of national, state, or owned by individual legal and physical persons, and in respect of which the government installed a special security regime, including cultural values (monuments of architecture, art, history, and the like);

2) the way the looting of national values in the occupied territory is to identify property that may be a cultural monument, the occupying power, the seizure of cultural property, inspection of such items, removal and rotation for the benefit of occupiers, historical or artistic value that are not interested in the enemy, be destroyed;

3) trace the picture of the looting of national values – displays orders, directives, protocols of inspection of cultural property, transport documents, description of subjects, the reports of the officials of the occupation authorities, packing materials, vehicle shipping, images of collections, acts of reception-transmission of cultural values;

4) the offender is, depending on your role in the organization of the looting of cultural property, may be – a soldier, an officer, whose authority to give orders, concerning the plundering of cultural property. Orders for these violations can be issued not only for the military but also the political leadership of the occupying authorities.

Conclusions. Consequently, the development of classification systems will allow : a) to take a holistic view about the hierarchical, comprehensive structure of the system elements wideline when splitting the scope of the concept of criminal offences relating to cultural property; b) to consider them as objects of special forensic research; b) identify among them poorly studied objects, which require urgent attention of the researcher; d) to determine the natural place of each element of the separation, its connections and relationships.

Created by the most peculiar system of elements will allow to determine : a) the specificity of criminalistic characteristics of certain types are considered criminal offences; b) General and situationally caused circumstances to be proved; in) are typical for certain types of investigative situation; d) recommendations for the conduct of an investigation, specific to such situations and typical tasks; g) the direction, tools, methods, technologies perform their respective tasks in a sequential adequacy to practical needs.

The practical value of the reviewed classifications is indicative of the need for pre-recognition, and then evidence, to which category of the studied offenses to include the conduct under investigation, as well as other tasks in the process of proof in criminal proceedings.

Reference:

1. Obrazczov V. A. Kry`my`naly`sty`cheskaya klassy`fy`kacy`ya prestupleny`j : [monograf.] / Obrazczov V. A. – Krasnoyarsk : y`zd-vo Krasnoyar. un-ta, 1988. – 176 s.
2. Kry`my`naly`sty`ka : [uchebn.] / pod red. A. N. Vasy`l`eva, N. P. Yablokova. – M. : y`zd-vo MGU, 1971. – 563 s.
3. Kolesny`chenko A. N. Nauchnye y` pravovye osnovy rassledovany`ya otdel`ny`kh vy`dov prestupleny`j : dy`s. ... doktora yury`d. nauk / Kolesny`chenko Aleksej Ny`ky`forovy`ch ; Har`kovsky`j yury`dy`chesky`j y`nsty`tut. – Har`kov, 1967. – 530 s.
4. Gerasy`mov Y`. F. Nekotorye problemy` raskryty`ya prestupleny`j / Gerasy`mov Y`. F. ; nauch. red. L. Ya. Drapky`n ; Sverdlovsky`j yury`dy`chesky`j y`nsty`tut. – Sverdlovsk : Sredne-Ural`scoe kny`zhnoe y`zd-vo, 1975. – 184 s.
5. Kryuchkov V. P. Kry`my`naly`sty`cheskaya klassy`fy`kacy`ya y`znasy`lovany`j / V. P. Kryuchkov // Kry`my`naly`sty`chesky`e xaraktery`sty`ky` v metody`ke prestupleny`j : mezhvuz. sb. nauch. trudov. – Sverdlovsk : SYuY`, 1968. – Выр. 69. – S. 74-79.
6. Tanasevy`ch V. G. Metody`ka rassledovany`ya y` kry`my`naly`sty`cheskaya klassy`fy`kacy`ya prestupleny`j / V. G. Tanasevy`ch, V. A. Obrazczov // Kry`my`naly`sty`chesky`e xaraktery`sty`ky` v metody`ke prestupleny`j : mezhvuz. sb. nauch. trudov. – Sverdlovsk, 1968. – Выр. 69. – S. 19-26.
7. Komarov V. K. Voprosy` kry`my`naly`sty`cheskoj klassy`fy`kacy`y` prestupleny`j nesovershennoletny`x / V. K. Komarov // Kry`my`naly`sty`chesky`e xaraktery`sty`ky` v metody`ke prestupleny`j : mezhvuz. sb. nauch. trudov. – Sverdlovsk, 1968. – Выр. 69. – S. 30-39.
8. Matveev M. G. Kry`my`naly`sty`cheskaya klassy`fy`kacy`ya prestupleny`j svyazanny`x s umyshlennym pry`chy`nemy`em telesny`x povrezhdeny`j / M. G. Matveev // Kry`my`naly`sty`chesky`e xaraktery`sty`ky` v metody`ke prestupleny`j : mezhvuz. sb. nauch. trudov. – Sverdlovsk, 1968. – Выр. 69. – S. 80-84.
9. Obrazczov V. A. Klassy`fy`kacy`ya prestupleny`j na kry`my`naly`sty`cheskoj osnove – vazhnejshee uslovy`e sovershenstvovany`ya teory`y` y` prakty`ky` rassledovany`ya prestupleny`j (sovremennoe sostoyany`e y` puty` resheny`ya problemy`) / V. A. Obrazczov // Opty`my`zacy`ya rassledovany`ya prestupleny`j. – Y`rkutsk, 1982. – S. 20-25.
10. Mishhenko M. O. Kry`minal`no-pravova oxorona kul`turny`x cinnostej v Ukrayini : avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kand. yury`d. nauk : specz. 12.00.08 / M. O. Mishhenko ; NAVS. – K., 2014. – 21 s.
11. Furman Ya. V. Osnovy` metody`ky` rozsliduvannya kontrabandy` kul`turny`x cinnostej : avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kand. yury`d. nauk : specz. 12.00.09 / Ya. V. Furman ; Ky`yivs`ky`j nacz. un-t vnutr. sprav. – K., 2009. – 21 s.
12. Bazelyuk V. V. Kry`minal`na vidpovidal`nist` za nezakonne provedennya poshukovy`x robit na ob`yektiv arxeologichnoyi spadshhy`ny`, zny`shhennya, rujnuvannya abo poshkozheniya ob`yektiv kul`turnoyi spadshhy`ny` : avtoref. dy`s. na zdobuttya nauk. stupenya kand. yury`d. nauk : specz. 12.00.08 / B. V. Bazy`lyuk ; Nacz. univer. «Yury`dy`chna akademiya Ukrayiny` im. Yaroslava Mudrogo». – X., 2012. – 22 s.